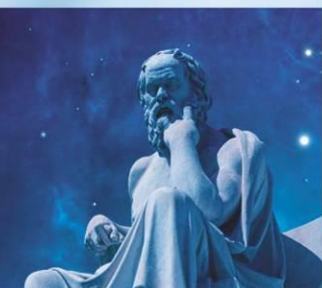




ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»

ГУМАНІТАРНИЙ ПРОСТІР НАУКИ: ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ



20 вересня 2016 р.

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали
V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи»

20 вересня 2016 року

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2016

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ВЫСШЕЕ УЧЕБНОЕ ЗАВЕДЕНИЕ
«Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет
имени Григория Сковороды»

STATE HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT
«Pereiaslav-Khmelnyskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical
University»

Совет молодых ученых университета
Council of young scientists of the University

Материалы
V Международной научно-практической интернет-конференции
«Гуманитарное пространство науки: опыт и перспективы»
20 сентября 2016 года

Materials
Of the V International scientific and practical Internet-conference
«Humanitarian space of science: experience and prospects»
September 20, 2016

Сборник научных трудов
Collection of the scientific materials

Переяслав-Хмельницкий – 2016
Pereiaslav-Khmelnyskyi – 2016

УДК 001
ББК 72В7
Г 94

«Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи»: зб. Матеріалів V Міжнарод. наук. практ. інтернет-конф., 20 вересня 2016 р. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – Вип. 5. – 161 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України, ректор ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»;

Енсенів К.А. – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Інституту історії держави КН МОН Республіки Казахстан;

Лукашевич О.М. – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та культури України ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», генеральний директор Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»;

Рик С.М. – кандидат філософських наук, доцент, проректор з наукової роботи ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»;

Коцур В.В. – кандидат політичних наук, голова Ради молодих учених університету;

Гайдасенко І.В. – кандидат історичних наук, викладач кафедри документознавства ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», секретар Ради молодих учених університету;

Вовкодав С.М. – завідуючий науково-дослідного сектора «Музей космоса» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»;

Вовкодав В.О. – лаборант навчально-наукового центру усної історії кафедри історії та культури України ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

© Рада молодих учених університету
© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

«Гуманитарное пространство науки: опыт и перспективы»: сб. материалов Междунар. науч.-практ. интернет-конф., 20 сентября 2016 г. – Переяслав-Хмельницкий, 2016. – Вып. 5. – 161 с.

«Humanitarian space of science: experience and prospects»: materials of the 5-nd scientific-practical. Internet Conf., September 20. 2016 – Pereiaslav-Khmelnytskyi, 2016. – Vol. 5 – 161 P.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Коцур В.П. – доктор исторических наук, профессор, академик НАПН Украины, ректор ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды»;

Енсенев К.А. – кандидат исторических наук, старший научный сотрудник Института истории государства КН МОН Республики Казахстан;

Лукашевич О.М. – кандидат исторических наук, доцент кафедры истории и культуры Украины ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды», генеральный директор Национального историко-этнографического заповедника «Переяслав»;

Рык С.Н. – кандидат философских наук, доцент, проректор по научной работе ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды»;

Коцур В.В. – кандидат политических наук, председатель Совета молодых ученых университета;

Гайдаенко И.В. – кандидат исторических наук, преподаватель кафедры документоведения ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды», секретарь Совета молодых ученых университета;

Вовкодав С.М. – заведующий научно-исследовательского сектора «Музей космоса» Национального историко-этнографического заповедника «Переяслав»;

Вовкодав В.А. – лаборант учебно-научного центра устной истории кафедры истории и культуры Украины ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды».

EDITORIAL BOARD:

Kotsur V. – Doctor of History, professor, academician of the NAPS of Ukraine, Rector of the State Higher Educational Establishment «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University»;

Ensenov K. – Candidate of History, senior research worked of the Institute of History of State KH MES of the Republic of Kazakhstan;

Lukashevich O. – Candidate of History, assistant professor of the Department of the Ukrainian History and Culture «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University», General Director of the National Historical and Ethnographic Reserve «Pereiaslav»;

Ryk S. – Candidate of Philosophy, assistant professor, vice-rector for scientific work «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University»;

Kotsur V. – Candidate of Political Sciences, chairman of the Council of Young Scientists of the University;

Gaidenko I. – Candidate of History, Lecturer of the Documentation department of the «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University», Secretary of Council of Young Scientists of the University;

Vovkodav S. – Head of the research sector «Space Museum» National Historical and Ethnographic Reserve «Pereiaslav»;

Vovkodav V. – Laboratory assistant of the Center of oral history Department of the Ukrainian History and Culture «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

©Совет молодых ученых университета

*©ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий
государственный педагогический университет имени
Григория Сковороды»*

©Council of young scientists of the University

*©STATE HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT
«Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda
State Pedagogical University»*

ЗМІСТ/СОДЕРЖАНИЕ/CONTENTS:**СЕКЦІЯ: ГЕОГРАФІЯ ТА ГЕОЛОГІЯ**

<i>Олександр Непша, Лариса Сапога, Людмила Василюк</i> МІСЦЕ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРИРОДНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ В ТЕРИТОРІАЛЬНО-РЕКРЕАЦІЙНОМУ КОМПЛЕКСІ	9
<i>Микола Стецишин, Олександр Непша, Анастасія Кондратенко</i> ВИВЧЕННЯ ФІЗИКО-ГЕОЛОГІЧНИХ ТА АНТРОПОГЕННИХ ПРОЦЕСІВ НА НАВЧАЛЬНІЙ ПРАКТИЦІ З ГЕОЛОГІЇ В ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОМУ ПРИАЗОВ'І	14

СЕКЦІЯ: ЕКОЛОГІЯ

<i>Тетяна Гребенюк</i> ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ ОЧИСТКИ СТІЧНИХ ВОД ВІД ШКІДЛИВИХ РЕЧОВИН ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	19
<i>Олександр Непша, Валентина Чорнобай</i> З ДОСВІДУ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОЛОГО-ОСВІТНІХ АКЦІЙ НА ФАКУЛЬТАТИВІ З ЕКОЛОГІЇ НА ОБ'ЄКТАХ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ РІВНЕНСЬКОГО РАЙОНУ	24

СЕКЦІЯ: ЕКОНОМІКА

<i>Орест Шумський, Михайло Синьоверський</i> ТОВАРОЗНАВЧІ І СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ НА ВІТЧИЗНЯНОМУ РИНКУ БУДІВЕЛЬНИХ ТОВАРІВ	30
---	----

СЕКЦІЯ: ІСТОРІЯ

<i>Нұрғұл Ақпанбет</i> ТӘУЕЛСІЗ ҚАЗАҚСТАННЫҢ РУХАНИ ДАМУЫ – МЕМЛЕКЕТТІҢ БАСТЫ ҰСТАНЫМДАРЫНЫҢ БІРІ	36
<i>Віктор Гудзь, Дмитро Помазан</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ОРДЕНА ЄЗУЇТІВ ЯК ТАЄМНОГО ТОВАРИСТВА У XVI СТ.	41
<i>Микола Муц</i> МІСЦЕ І РОЛЬ ХОРОЛЬСЬКОГО АГРОПРОМИСЛОВОГО КОЛЕДЖУ ПОЛТАВСЬКОЇ ДАА В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ ХОРОЛЬЩИНИ	46
<i>Наталія Паславська</i> СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ В КРАВЕЦЬКОМУ ЦЕХУ ЛЬВОВА В XVI – XVIII ст.: УЧНІ ТА ПРОЦЕС НАВЧАННЯ КРАВЕЦЬКОГО РЕМЕСЛА	51
<i>Дмитро Помазан</i> ІСТОРІЯ УТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТКУ РЕЛІГІЙНО-ФІЛОСОФСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ ОРДЕНУ ЄЗУЇТІВ	56
<i>Федір Проданюк</i> ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ПЕРІОД ПРАВЛІННЯ ГЕТЬМАНА ПАВЛА СКОРОПАДСЬКОГО (КВІТЕНЬ-ГРУДЕНЬ 1918 РОКУ)	60
<i>Ольга Тєвікова</i> ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА ТА ГЕНДЕРНІ ВІДНОСИНИ В	

УКРАЇНСЬКОМУ РАДЯНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ ПЕРІОДУ ХРУЩОВСЬКОЇ «ВІДЛИГИ» (1950 – 1960-і рр.)	65
Ксенія Юдіна БРЮШИНІН ІВАН ГРИГОРОВИЧ (1905 – 1982) – ФІЗІОЛОГ, ЗАСНОВНИК НОВОГО ТИПУ ГОДІВЛІ СВИНЕЙ	70
Ольга Ядловська ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ УСНИХ ДЖЕРЕЛ В ІСТОРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	73
СЕКЦІЯ: МЕДИЦИНА	
Валерій Єрмілов ДОСВІД ГРОМАДСЬКОЇ МЕДИЦИНИ ПІВДНЯ УКРАЇНИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ ЯК ПОВЧАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН ДЛЯ СУЧАСНОСТІ	77
Офорі Ішмаель Нії, Окара Чінсренва ВПЛИВ ПРЕПАРАТУ ОМАКОР НА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ У ХВОРИХ З ФІБРИЛЯЦІЄЮ ПЕРЕДСЕРДЬ	79
Окара Чінсренва, Офорі Ішмаель Нії ОЦІНКА ТОЛЕРАНТНОСТІ ДО ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ У ХВОРИХ З ПОСТІНФАРКТНОЮ АНЕВРИЗМОЮ ЛІВОГО ШЛУНОЧКА В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ТАКТИКИ ЛІКУВАННЯ	82
СЕКЦІЯ: ПЕДАГОГІКА	
Віта Горбач СТРУКТУРА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	85
Юлія Гордієнко ЕМПАТІЯ ЯК ПОКАЗНИК ПЕДАГОГІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ	87
Віталіна Логвіненко ДИДАКТИЧНА ГРА НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	92
Людмила Поперечнюк ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО НАВЧАННЯ	96
Любомира Кузій, Сергій Синюк, Наталія Заліська ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ НАВИКУ ХХІ СТ. СПІВПРАЦЯ	100
Любомира Кузій, Сергій Синюк, Наталія Заліська ФОРМУВАННЯ НАВИКУ ХХІ СТ. САМОРЕГУЛЮВАННЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	104
Раушан Садырбаева ОРГАНІЗАЦІЯ КОРРЕКЦІОННО-ВОСПИТАТЕЛЬНОЇ РАБОТЫ ДЕТЯМ 6 – 8 ЛЕТ С НАРУШЕНИЕМ ОПОРНО-ДВИГАТЕЛЬНОГО АППАРАТА	108
Светлана Стубеда ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ МОТИВАЦИОННОЙ ГОТОВНОСТИ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА К ОБУЧЕНИЮ В ШКОЛЕ	115
СЕКЦІЯ: ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ	

УДК: 392.98(477)

Ольга Тєвікова
(Полтава, Україна)**ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА ТА ГЕНДЕРНІ ВІДНОСИНИ В
УКРАЇНСЬКОМУ РАДЯНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ ПЕРІОДУ
ХРУЩОВСЬКОЇ «ВІДЛИГИ» (1950 – 1960-і рр.)**

У статті досліджуються гендерна політика та гендерні відносини, що побутували в українському радянському суспільстві періоду 1950 – 1960-их рр. Аналізується характер владної політики щодо цієї сфери життєдіяльності суспільства, основні цінності та імперативи, норми і стандарти, на основі яких вибудовувалися гендерні відносини, досліджується вплив комуністичної ідеології на роль і статус жінки у суспільстві, а також вивчаються трансформаційні й інноваційні процеси, що відбувалися в цій сфері.

Ключові слова: *гендер, гендерна політика, гендерні відносини, ідеологічна пропаганда, комуністична ідеологія, статусність, рольові характеристики.*

The article investigates the gender policy and gender relations that existed in the Ukrainian soviet society in 1950 – 1960 years. Author studies soviet gender model that is the system of organizational social relationships between men and women, studies the gist and special characteristics of these relations. To explore social sexes and roles performed by women and men, core values and imperatives, norms and standards, which was base for gender relations. Researcher is trying to analyze gender relations at the influence of communist power policy and soviet society. There is focuses on the impact of government on this sector of society. So, at the first, analyzes the policy of active involvement of women in the industrial system. This affected the changing woman's role and status in society.

Key words: *gender, gender policy, gender relations, ideological propaganda, communist ideology, soviet society, gender roles, the status of women and men, Khrushchev's liberal reforms, transformations, egalitarian type.*

В процесі розбудови українського демократичного суспільства важливого значення набуває вивчення різноманітних аспектів розвитку українського радянського суспільства, оскільки більшість реалій нашого життя багато в чому зумовлені дією тенденцій радянського часу, у тому числі і гендерні відносини в українському суспільстві. Метою даної наукової розвідки є аналіз гендерних відносин – соціально організованих відносин між чоловіками і жінками – на рівні суспільства та держави, а також дослідження впливу комуністичної політики на цю сферу в період 1950 – 1960-х рр.

Окреслені хронологічні межі обумовлені добою правління в Радянському Союзі М. Хрущова. Нове керівництво в його особі, прийшовши до влади після смерті Сталіна в 1953 році, започаткувало ліберальні реформи практично в усіх сферах життя тогочасного суспільства. Нові перетворення

ознаменували відмову від одіозних проявів попередньої політики сталінізму та зменшення ідеологічного тиску на суспільство. Загалом реформи можна характеризувати як поверхові, неповні та непослідовні, тому сутність комуністичної системи та основні принципи функціонування радянського суспільства принципово не змінилися в окреслений період. Разом із тим, хрущовські реформи започаткували значні суспільні трансформації, що мали далекосяжні наслідки свого розвитку, зумовили руйнування багатьох традицій і усталених стереотипів, перехід до нових норм і стандартів життя.

Гендерні відносини українських громадян того часу залежали від установлених стереотипів мислення, світоглядних уявлень, пануючих ідеологічних цінностей і соціальних норм. Основою для формування гендерних відносин було визначення позицій і ролей чоловіків та жінок, а особливістю розвитку – те, що вони цілком залежали від політики влади та визначалися пануючою комуністичною ідеологією.

Відповідно до радянської гендерної ідеології, чоловіки та жінки виступали об'єктами соціальної політики та ідеологічного впливу в процесі виконання своїх гендерних ролей і реалізації важливих соціальних завдань. Держава визначала їх місце, роль і статус у суспільстві, нормувала й регулювала культуру поведінки і діяльність як у суспільно-виробничій, так і в сімейно-приватній сфері, навіть визначала зовнішній вигляд.

Гендерна модель відносин, поширена в українському радянському суспільстві 50 – 60-х рр. XX ст., ґрунтувалась та рівноправних відносинах чоловіка і жінки, рівнозначності їхніх статусів і ролей. При цьому на них покладалися різні завдання. Для чоловіків основним завданням було виконання ролі «трудівник – воїн-захисник». У повоєнний час держава закликала чоловіків наполегливо й успішно працювати у сфері виробництва, але при цьому бути також і потенційним солдатом, захисником. Переважна більшість радянських чоловіків успішно виконували ці нормативні ролі.

У межах пануючої на той час етакратичної гендерної моделі, подібні ролі виконувала й жінка. Унаслідок радянської політики на зміну традиційній українській патріархальній сім'ї, в якій жінка перебувала за словами В. Леніна в «домашньому рабстві», прийшла нова [5]. «Природне» призначення жінки за такої гендерної моделі – сфера материнства, виховання дітей і домашнього господарства – було замінене комуністами на працюючу жінку-матір.

На відміну від західно-капіталістичних країн, де процес емансипації жінки в суспільстві був природнім, поступовим та еволюційним, у радянському суспільстві завдяки централізованій гендерній політиці зрівняння чоловіків і жінок у правах і статусах відбувалося регульовано й зводилось, у цілому, до визнання механічної рівності між чоловіками та жінками. Нова хвиля процесу емансипації радянських жінок відбувалась у повоєнний час і була зумовлена насамперед демографічним дисбалансом і переважанням жінок у статевій структурі повоєнного часу. Значні деформації виявилися в суттєвому переважанні чисельності жінок над чоловіками внаслідок війни та більшої смертності серед осіб чоловічої статі. Так, у 1959 р. на 1000 чоловіків припадало 1210 жінок у містах та 1293 – у селах [12, с. 20]. Загрозливу ситуацію в сільській місцевості, крім усього іншого, спричинив активний виїзд

колгоспників-чоловіків на заробітки. Загалом у статевій структурі населення України жінки становили 56% від загальної кількості [8, с. 45].

Тогочасні статеві диспропорції та дефіцит робочих рук зумовили широке використання жіночої праці в усіх галузях народного господарства (жінки становили понад 50% зайнятого населення) [9, с. 163]. Навіть там, де необхідні були значні фізичні зусилля (наприклад, праця в шахтах, розвантаження вагонів тощо). Орієнтація на те, що жінка ні в чому не повинна поступатися чоловікам, існувала досить довго. Наприклад, лише в 1960-их роках було заборонено використовувати жіночу працю на підземних роботах [7, с. 7]. Отже, у радянському повоєнному суспільстві не існувало винятково жіночих або чоловічих професій. Процес масового залучення жінок до праці, зокрема й до найважчої у фізичному плані, був обумовлений потребою держави максимально задіяти жінку на виробництві в процесі повоєнної відбудови народного господарства. Відповідно, її праця була піднесена до рангу громадянського обов'язку.

Окрім того, обов'язком жінки було й материнство. За радянською гендерною моделлю жінка мусила працювати повний робочий день і водночас виховувати дітей, доглядати за домогосподарством, опікуватись родичами похилого віку. При цьому жінка отримувала мінімальну допомогу від держави на дитину. Наприклад, дотації виплачували починаючи з четвертого малюка (середньостатистична українська сім'я як правило мала не більше трьох дітей). До березня 1956 р. відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами становила всього 77 календарних днів (з 1956 – 112 календарних днів) [11, арк. 90].

Із 1936 р. аборти офіційно було заборонено в лікарняній практиці СРСР. Поширення набули «підпільні» аборти в бабок або знайомих лікарів за високу плату — близько 50 крб. при середній заробітній платні 70 крб. Із приходом у 1954 році на посаду міністра охорони здоров'я М. Ковригіної з 1 листопада 1955 р. аборти знову дозволили, що було продиктовано величезною кількістю листів від радянських жінок [1]. Тільки в 1955 р. кількість вагітних жінок в Україні, які намагалися отримати дозвіл на аборт, становила 95 810 [10, арк. 3]. Але офіційні дані не відображають справжньої дійсності. Ці цифри значно занижені, оскільки статистика абортів в Радянському Союзі була засекречена.

Разом із тим, держава намагалася забезпечити жінку необхідними умовами: оплачуваною декретною відпусткою, безкоштовним медичним обслуговуванням, широкою мережею дитячих закладів (дитячі садки, ясла-садки, сезонні ясла, що діяли у колгоспах, групи продовженого дня, позашкільні установи для розвитку дітей та піонерські табори для відпочинку) [6, с. 443]. У цей час право на декретну відпустку нарешті отримали жінки-колгоспниці, які були цього позбавлені за часів Сталіна.

Активне залучення осіб жіночої статі до суспільно-виробничого життя сприяло зростанню їхньої суспільної значущості та вплинуло на систему ціннісних орієнтацій тогочасних українок, що суттєво зблизилася з системою ціннісних орієнтацій чоловіків. Звідси – формування відповідного змужнілого мускулистого типу жінки-трудівниці з сильним чоловічим характером. Культивувалась орієнтація на те, що жінка ні в чому не повинна поступатись

чоловіку, не повинна демонструвати свою природну слабкість. Вона повинна бути невтомною трудівницею, спортсменкою, активісткою, гарною господинею, вірною дружиною і дбайливою матір'ю. Саме така жінка відповідала сформованому комуністами ідеальному образу жінки.

Ідеальний образ тогочасної радянської жінки повинен був також формуватися з таких рис, як антисексуальність, високomorальність, цнотливість і скромність. Офіційна радянська ідеологія заперечувала сексуальність і тілесність радянських трудівниць. Державна політика не визнавала за жінками права на плотське самовираження. Це суспільне табу особливо проявлялось у царині моди, яка не повинна була увиразнювати їхніх принад, а пропагувати скромність, практичність, максимальну простоту й лаконічність. Для цього використовували фасони з «прямокутним» кроєм, громіздкі «плечики», однотонні неяскраві кольори тощо.

Радянська ідеологія нав'язувала відповідний стиль одягу через засоби масової інформації. Найпопулярніший серед жінок журнал «Работница» на своїх сторінках пропагував скромні зачіски і фасони. Панувала заборона на одяг, який підкреслював жіночі форми, оголював окремі частини тіла. Так, радянські жінки не носили декольте, коротких спідниць із розрізами, суконь, які щільно облягали тіло, брюк і всього іншого, що мало елементи сексуальної привабливості. Дівчатам шкільного та юного віку заборонялося розпущати волосся, одягати прикраси, одяг яскравих кольорів. Це розцінювалося як безсоромність, легковажність, аморальність. У сільській місцевості більшість жінок і дівчат (у містах небагато) носили хустинки на голові (як ознаки цнотливості і скромності).

Свій вплив на антисексуальну моду спричинили не тільки високomorальна позиція партії щодо цього, а також і незадовільні матеріально-побутові умови життя населення, відставання розвитку легкої промисловості. У першій половині 1950-их рр. громадяни переймалися не естетикою одягу, а його наявністю. Тенденції моди також відображали страх громадян виділитися й звернути на себе увагу інших людей або навіть відповідних органів влади. Всі прагнули бути середніми, сірими, нейтральними й непомітними.

У той же час темпи розвитку легкої промисловості поступово зростали. Покращення умов життя й зростання добробуту населення відбилися на зовнішньому вигляді людей. Модними інноваціями стають чоловічі білі нейлонові сорочки і костюми, у жінок – «шпильки» (черевики на тонких високих підборах), спідниці з розрізами, брюки, блузи і кофти, які підкреслювали талію. Поширення набуває розповсюджений на Заході стиль «New Look», започаткований Крістіаном Діором та стиль Коко Шанель, завдяки яким жіночий одяг стає витонченішим [3, с. 123]. Геометричні лінії та жорсткі фігури, громіздкі деталі, наприклад, великі намощені підплічники, замінюються м'якими лініями й силуетами з обов'язковим виділенням талії (прикладом є сценічні костюми Людмили Гурченко у кінофільмі «Карнавальна ніч»).

Під впливом зарубіжних кінофільмів популярними стали короткі зачіски, що спричинило масове обрізання кіс, та начісування волосся. Після прокату популярного кінофільму «Римські канікули» жіночі гардероби

збагатилися так званими менінгітками – капелюшками, що закривали лише саму маківку голови. Такі шапочки носили навіть узимку, ризикуючи захворіти (звідси й назва) [2, с. 81]; [4, с. 120]. Особливої популярності здобула зачіска «бабетта» – волосся, зібране на маківці голови та укладене за допомогою начісу. Назва зачіски походить від імені головної героїні кінофільму «Бабетта йде на війну», роль якої зіграла Бріджит Бардо.

Влада намагалась перешкодити поширенню всіх цих модних новацій, пропагуючи через відповідні засоби масової інформації скромніші зачіски й одяг, тому особливого поширення вони не набули. Але прагнення жінок виглядати модніше, жіночніше сприяє зростанню привабливості як чоловіків, так і жінок, відбиває бажання зробити відносини між ними більш емоційними.

Отже, гендерні відносини українських радянських громадян зумовлювалися гендерною ідеологією та відповідною гендерною політикою держави. Встановлена гендерна модель відносин ґрунтувалась на важливих ідеологічних, соціальних, економічних завданнях, які повинні були виконувати чоловіки і жінки у суспільстві. Загалом ця модель відповідала егалітарному типу і відображала патерналістично-залежний характер українського суспільства. Визначальними рисами тогочасних гендерних відносин були заідеологованість та регульованість владою, рівноправність чоловіків і жінок, шанобливе ставлення один до одного як у суспільних, так і в міжособистісних стосунках, простота й моральність цих стосунків.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бобровская И. Женщина, которая разрешила аборт / Ирина Бобровская [електронний ресурс] // Московский комсомолец. – 2004. – 24 августа. – Режим доступу до газети: <http://www.gender.ru/archives/digest/2004/0310/reproduct.php>.
2. Брусиловская Л. «Московский Бродвей», «джаз на костях» и «пожар в джунглях» / Лиля Брусиловская // Родина. – 1998. – №8. – С. 79 – 83.
3. Лебина Н. Во что одеть «кузькину мать»? / Наталия Лебина // Родина. – 2009. – №6. – С. 122 – 126.
4. Лебина Н. XX век: словарь повседневности / Наталия Лебина // Родина. – 2006. – №1. – С. 119 – 122.
5. Малкіна-Пих І.Г. Гендерна терапія. Довідник практичного психолога [електронний ресурс]. – Режим доступу до книги: <http://medbib.in.ua/psihologiya-gendernyih-otnosheniy-41840.html>.
6. Народне господарство Української РСР в 1963 році: статистичний щорічник. – К.: Статистика, 1964. – 654 с.
7. Население СССР за 70 лет. – М.: Наука. 1988. – 216 с.
8. Население СССР. 1987: статистический сборник / Госкомстат СССР. – М.: Финансы и статистика, 1988. – 439 с.
9. Українці: історико-етнографічна монографія: у 2 книгах / [за ред. А. Пономарьова]. – Оплісне: Українське народознавство, 1999. – 528 с.
10. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України. – Ф. 342. – Оп. 15. – Спр. 3849. – Арк. 3.

11. Центральний державний архів громадських об'єднань України. – Ф.1. – Оп. 31. – Спр. 593. – Арк. 90.
12. Численность, состав и размещение населения СССР. Краткие итоги Всесоюзной переписи населения 1959 г. – М.: Госстатиздат, 1961. – 64 с.

УДК 636.4:612.3:68.01.09

Ксенія Юдіна
(Полтава, Україна)

БРЮШИНІН ІВАН ГРИГОРОВИЧ (1905 – 1982) – ФІЗІОЛОГ, ЗАСНОВНИК НОВОГО ТИПУ ГОДІВЛІ СВИНЕЙ

В час, коли все більшого значення набувала нова система кормовиробництва і змінювався тип годівлі свиней (кукурудза, цукрові буряки, бобові, комбіновані силосу), вивчення питань правильного повноцінної годівлі та фосфорного і кальцієвого харчування свиней набувала особливої актуальності. Перед сільським господарством країни постало завдання щодо різкого збільшення виробництва продуктів тваринництва, зокрема свинини. Збільшення виробництва свинини повинно йти за рахунок збільшення поголів'я свиней та підвищення їх продуктивності. Наука і практика свинарства того часу показали, що основою збільшення поголів'я свиней і підняття їх продуктивності є правильне раціональне годування тварин повноцінними раціонами.

Ключові слова: Брюшинін І.Г., сільське господарство.

At a time when more and more important forage production took on a new system and change the type of feeding pigs (corn, sugar beets, beans, silage combined), the study of proper nutrition and high-grade phosphorus and calcium nutrition of pigs acquired special urgency. Before Countries faced the task of a sharp increase in the production of animal products, including pork. The increase in pork production should go by increasing the number of pigs and increase their productivity. Science and Practice of pig since shown that the basis of increase in the number of pigs and raise their productivity is correct rational animal feed rations full.

Key words: Bryushynin I.G., agriculture.

Народився Брюшинін Іван Григорович 25 липня 1905 р. в с. Васильєво Кирилівського району Вологодської області (Російська Федерація).

У 1922 р. закінчив Лукинське сільськогосподарське училище (Кирилівський район), а в 1928 р. – Мордовинський сільськогосподарський технікум (Ленінградська область), у 1932 р. – зоотехнічний факультет Ленінградського сільськогосподарського інституту (м. Пушкін), у 1935 р. – аспірантуру при кафедрі кормів та годівлі того ж інституту. У 1937 р. на спецраді Ленінградського сільськогосподарського інституту захистив кандидатську дисертацію на тему: «Применение гравина при откорме